

NORME PROCEDURALE din 25 mai 2000 privind efectuarea expertizelor, a constatărilor și a altor lucrări medico-legale

EMITENT • MINISTERUL JUSTIȚIEI
• MINISTERUL SĂNĂTĂȚII

Publicat în MONITORUL OFICIAL nr. 459 din 19 septembrie 2000

Secțiunea 1 Dispoziții generale

Articolul 1

Instituțiile de medicina legală își organizează activitatea și funcționează în conformitate cu prevederile Ordonanței Guvernului nr. 1/2000 privind organizarea activității și funcționarea instituțiilor de medicina legală, ale Regulamentului de aplicare a dispozițiilor Ordonanței Guvernului nr. 1/2000, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 774/2000, și ale prezentului ordin.

Articolul 2

(1) Instituțiile de medicina legală asigură servicii de medicina legală în mod permanent, printr-un program de activitate menit să asigure accesibilitate - zi și noapte -, precum și printr-un program de lucru cu publicul pentru zilele de lucru.

(2) Lucrările constând în cercetarea la fața locului și ridicarea cadavrului, autopsii urgente, cercetarea cazurilor în care există pericolul dispariției unor mijloace de proba sau schimbarea unor situații de fapt se efectuează în regim de permanentă.

(3) Programul de permanentă se asigură prin ore de gardă în instituturile de medicina legală din centrele medicale universitare, denumite în continuare institute de medicina legală, și în serviciile de medicina legală județene sau prin chemări de la domiciliu ale medicilor în serviciile de medicina legală unde nu se pot organiza ore de gardă.

(4) Programul de permanentă prin chemări de la domiciliu ale medicilor se comunică organelor de urmărire penală, iar programul de lucru cu publicul se afișează la loc vizibil în instituțiile de medicina legală.

Articolul 3

Constatările și expertizele medico-legale se efectuează pe baza principiului metodologiei unitare și al nerestricționării accesului medicului legist la informația medicală.

Articolul 4

Constatările și expertizele medico-legale se efectuează după o metodologie unitară stabilită de Consiliul superior de medicina legală și Ministerul Sănătății, în conformitate cu prevederile art. 13 lit. a) din Ordonanța Guvernului nr. 1/2000 privind organizarea activității și funcționarea instituțiilor de medicina legală.

Articolul 5

Medicii legisti au obligația să păstreze secretul de serviciu și să asigure protecția informațiilor, în conformitate cu normele deontologiei profesionale. În scopul îndeplinirii acestei obligații medicii legisti:

- a) aduc la cunoștința persoanelor interesate rezultatul lucrărilor medico-legale numai în cazul în care prin aceasta nu se aduce atingere activității de urmărire penală;
- b) păstrează secretul în ceea ce privește lucrările și constatările pe care le efectuează, putând folosi materialul documentar al lucrărilor medico-legale pentru comunicări sau lucrări științifice numai după soluționarea cauzei.

Articolul 6

Medicii legisti au obligația să respecte principiile deontologiei profesionale și ale eticii medicale. Medicul legist nu poate fi obligat să desfășoare activități profesionale care contravin normelor deontologiei profesionale și ale eticii medicale.

Articolul 7

Medicul legist care a eliberat un certificat medico-legal nu mai poate participa la efectuarea unei noi expertize medico-legale sau la redactarea unui raport de expertiză în aceeași cauză. În această situație sau în alte cazuri de incompatibilitate, precum și ori de câte ori medicul legist este împiedicat, din alte motive justificate, să efectueze lucrarea solicitată el este

obligat sa comunice de îndată acest fapt, în scris, organului medico-legal competent, pentru a desemna un alt medic legist, arătând și motivele incompatibilitatii.

Articolul 8

În efectuarea lucrării medico-legale medicul legist sau comisia desemnată are un rol activ constând în:

- a) posibilitatea de a solicita extinderea examinării altor aspecte cu implicații medico-legale constatate, deosebite de cele ce formează obiectul lucrării;
- b) obligația de a consemna în actele medico-legale elemente medico-legale care constituie indiciile unei infracțiuni pentru care acțiunea penală se pune în mișcare din oficiu, constatate cu ocazia examenelor medico-legale efectuate la solicitarea persoanelor interesate, și de a le comunica organelor judiciare competente.

Secțiunea 2 Actele medico-legale

Articolul 9

(1) Actele medico-legale sunt raportul de expertiza, raportul de constatare, certificatul, buletinul de analiza și avizul.

(2) În sensul prezentelor norme:

- a) prin raport de expertiza medico-legală se înțelege actul întocmit de un expert la solicitarea organului de urmărire penală sau a instanței de judecată și care cuprinde datele privind expertiza efectuată. Expertiza medico-legală se efectuează în situațiile prevăzute la art. 116 și 117 din Codul de procedură penală, precum și la art. 201 din Codul de procedură civilă;
- b) prin raport de constatare medico-legală se înțelege actul întocmit de medicul legist la solicitarea organului de urmărire penală sau a instanței de judecată și care cuprinde date privind constatarea efectuată. Constatarea medico-legală se efectuează în situațiile prevăzute la art. 112 și 114 din Codul de procedură penală;
- c) prin certificat medico-legal se înțelege actul întocmit de medicul legist la cererea persoanelor interesate și care cuprinde date privind examinarea medico-legală;
- d) prin buletin de analiza se înțelege actul întocmit de specialiștii instituțiilor de medicina legală sau de persoanele competente din cadrul instituțiilor de medicina legală, la cererea persoanelor interesate, și care cuprinde date privind examenul complementar;
- e) prin aviz medico-legal se înțelege actul întocmit de Comisia superioară medico-legală, precum și de comisiile de avizare și control al actelor medicale, la solicitarea organelor judiciare, prin care se aproba conținutul și concluziile actelor medico-legale și se recomandă efectuarea unor noi expertize sau se formulează concluzii proprii.

Articolul 10

(1) La întocmirea actelor medico-legale medicul legist sau comisia desemnată are următoarele obligații:

- a) sa ia în considerare certificatele, referatele medicale și fișele de observatie clinica emise de unități sanitare ale Ministerului Sănătății sau acreditate de acesta;
- b) sa verifice dacă documentele menționate la lit. a) prezintă următoarele elemente de siguranță: număr de înregistrare, ștampila unității sanitare, semnatura și parafa medicului, care trebuie să menționeze specialitatea și codul medicului, iar în cazul fotocopiilor, mențiunea "conform cu originalul", atestata de medicul responsabil.

(2) Medicul legist nu poate lua în considerare informații medicale cuprinse în alte tipuri de înscrisuri medicale decât cele prevăzute la alin. (1), cum ar fi bilete de trimitere, rețete, consulturi înscrise pe rețete, concedii medicale, bilete de externare.

Articolul 11

(1) Raportul de expertiza sau de constatare medico-legală cuprinde antetul, ștampila și numărul de înregistrare al instituției de medicina legală în care a fost efectuată și se înregistrează în registrul de evidenta.

(2) Copiile de pe raportul de expertiza sau de constatare medico-legală se arhiveaza pe o perioadă nedeterminată.

(3) Raportul de expertiza sau de constatare medicolegala, precum și certificatul medico-legal se semnează de toți cei care au participat la întocmirea lui. Opiniile divergențe se consemnează în cuprinsul raportului sau al certificatului medico-legal, separat și motivat.

(4) În cazul în care în evoluția leziunilor menționate la prima expertiza apar date medicale noi, complicatii sau sechele, actele medico-legale se pot completa sau modifica numai de către medicul legist care a efectuat prima expertiza.

Secțiunea 3 Reguli generale privind examinările medico-legale

Articolul 12

Constatările și expertizele medico-legale constau în:

- a) examinari și cercetări privind cadavre umane sau părți din acestea;
- b) examinari și cercetări privind produse biologice și cadaverice;
- c) examinari și cercetări privind persoane în viață;
- d) evaluarea unor lucrări medicale și medico-legale în legătură cu activitatea medico-legală, precum și suplimente de expertiza.

Articolul 13

(1) Examinările și cercetările privind persoane în viața se realizează după verificarea de către medicul-legist a identității persoanei pe baza cărții de identitate, a adevăratei temporare de identitate sau a pasaportului, ale cărui serie și număr se menționează în certificatul medico-legal.

(2) În cazul în care persoana examinată nu prezintă actele prevăzute la alin. (1), faptul se menționează în certificatul medico-legal, pentru identificare luându-se impresiunile digitale de la indexul stâng pe documentul prin care se solicită examinarea.

Articolul 14

(1) Persoanele aflate în stare de reținere vor fi examinate în prezența personalului de pază de același sex.

(2) Persoanele minore se examinează în prezența unuia dintre părinți sau a reprezentantului sau legal ori, în lipsa acestora, în prezența unui membru major al familiei, de același sex cu minorul.

Articolul 15

Examinările medico-legale în vederea eliberării certificatelor medico-legale, la cererea persoanelor interesate, se referă la:

- a) constatarea virginității, capacității sexuale, vârstei, conformației sau dezvoltării fizice în circumstanțe precum constatarea virginității sau deflorării, viol, perversiuni sexuale, obținerea pentru minore a dispensei de vârstă în vederea căsătoriei, precum și constatarea stării obstetricale în cazuri de sarcină, viduitate, avort, naștere, lehoz;
- b) constatarea leziunilor traumatiche recente, înainte de dispariția leziunilor externe, dar nu mai târziu de 30 de zile de la data producerii;
- c) constatarea infirmităților și a stărilor de boală consecutive leziunilor traumatiche certificate conform lit. b);
- d) constatarea capacității psihice, în vederea stabilirii capacității de exercițiu necesare pentru întocmirea unor acte de dispoziție și în cazul bolnavilor netransportabili, cu suferințe evolutiv letale sau aflați în stare gravă în condiții de spitalizare;
- e) constatarea stării de sănătate, având ca scop stabilirea aptitudinilor unei persoane de a exercita o anumită activitate sau profesie.

Articolul 16

Solicitarile de examinare în vederea eliberării certificatelor medico-legale, la cererea persoanelor interesate, pot fi înaintate de către:

- a) persoana în cauză, dacă a împlinit vârsta de 16 ani;
- b) părinți, pentru copiii sub vârsta de 16 ani;
- c) tutore sau autoritatea tutelara, pentru persoanele puse sub tutela, precum și de curator, în cazul în care s-a instituit curatela;
- d) persoanele care îi îngrijesc pe minori, altele decât cele prevăzute la lit. a), b) și c);
- e) directorul unității, pentru persoanele internate în cămine, spitale, internate școlare, precum și în alte asemenea instituții;
- f) comandantul locului de deținere, pentru persoanele condamnate, și organul de urmărire penală sau instanța de judecată, pentru persoanele aflate în stare de reținere sau de deținere;
- g) orice altă persoană, pentru copiii găsiți, pentru persoanele debile mintal, pentru cei care nu se pot îngriji singuri și nici nu sunt în îngrijirea cuiva;
- h) orice persoană juridică, pe bază de contract, pentru asigurații sau angajații săi.

Articolul 17

(1) Prin examinari complementare se înțelege activitățile medico-legale care completează lucrarea deja efectuată, precum examene histopatologice, bacteriologice, hematologice, toxicologice, radiologice, biocriminalistice etc. privind piese anatomice, secretii, dejectii, pete, urme, examene ale obiectelor și substanțelor, cercetări experimentale, cercetări medico-legale la locul faptei sau la locul unde s-a aflat cadavrul.

(2) Examinările complementare nu constituie expertize sau constatări medico-legale, indiferent dacă sunt efectuate de medicul legist sau, la cererea acestuia, de alți specialiști din unități sanitare.

Articolul 18

Examinările medico-legale solicitate de persoanele interesate și eliberarea certificatelor medico-legale se efectuează la sediul instituțiilor de medicina legală. Certificatul medico-legal se eliberează persoanei examinate în termen de maximum 7 zile de la examinare sau de la depunerea rezultatelor examenelor clinice și paraclinice indicate de medicul examinator.

Articolul 19

(1) Examinările medico-legale dispuse de instanțele de judecată sau de organele de urmărire penală se efectuează de regula la sediul instituțiilor de medicina legală sau, în caz de urgență, la sediul unităților sanitare unde persoana implicata se afla imobilizata.

(2) Examinarea la domiciliul sau la reședința persoanei examinate se poate aproba, în mod excepțional, de conducătorul instituției de medicina legală.

Articolul 20

(1) Rezultatele examenilor, finalizate într-un raport de expertiza sau constatare medico-legală, după caz, se expediază organului care a dispus examinarea, în termen de 7 zile de la examinarea persoanei sau de la depunerea documentelor necesare pentru întocmirea lucrării, cum ar fi: acte medicale de la dosar, filme radiologice sau examinari clinice ori paraclinice indicate de medicul examinator.

(2) În situația în care expertiza se efectuează de către o comisie, termenul de expediere este de 10 zile.

Articolul 21

În cazul în care organele în drept solicita concluzii imediat, în mod excepțional, după efectuarea unei lucrări medico-legale, instituția de medicina legală înaintează informațiile solicitate, sub forma de constatări preliminare, de îndată sau în cel mult 72 de ore de la solicitare. Constatările preliminare nu au caracter de concluzii și se referă numai la elementele obiective rezultate din lucrările efectuate până în acel moment, pe baza materialelor avute la dispoziție.

Articolul 22

(1) Organele judiciare care dispun efectuarea unor constatări sau expertize medico-legale se adresează în scris instituției de medicina legală competente.

(2) Documentul prin care se solicita efectuarea constatării sau expertizei medico-legale va cuprinde:

a) datele de identificare a subiectului sau obiectului asupra căruia urmează să se efectueze lucrarea;

b) tipul expertizei sau constatării medico-legale;

c) întrebările la care medicul legist trebuie să răspundă;

d) materialele și datele care sunt puse la dispoziție medicilor legisti;

e) caracterul de urgență și termenul sugerat pentru efectuarea lucrării.

(3) În cazul expertizei psihiatrice și al avizelor solicitate comisiei superioare sau comisiilor de avizare și control al actelor medico-legale se înaintează obligatoriu materialul dosarului necesar pentru efectuarea expertizei.

(4) În cazul în care sunt numiți și experți care reprezintă părțile interesate, se menționează datele de identitate ale acestora, pentru ca experții oficiali să îi poată contacta în vederea efectuării lucrărilor.

Articolul 23

După receptionarea solicitării conducătorul unității de medicina legală desemnează în scris, de îndată, medicul legist sau comisia care urmează să efectueze lucrarea și comunică organelor

judiciare cheltuielile pentru efectuarea lucrărilor.

Articolul 24

(1) În cazul în care medicul legist considera necesar, el poate solicita organelor judiciare care au cerut constatarea sau expertiza medico-legală să îi pună la dispoziție materialul dosarului, necesar pentru efectuarea acestora.

(2) Dacă medicul legist considera necesară examinarea persoanei sau efectuarea unor investigații medicale de specialitate, el poate solicita, potrivit dispozițiilor legale, organelor judiciare care au cerut efectuarea constatării sau a expertizei să dispună în consecință.

(3) În cazuri excepționale expertiza medico-legală se poate efectua numai pe baza documentelor medicale ori medico-legale.

(4) În cazul refacerii totale sau parțiale a examenarilor clinice sau paraclinice, al verificării datelor cuprinse în documente sau lucrări, precum și al oricăror alte analize și cercetări științifice necesare, medicul legist sau comisia de expertiza examinează persoanele în cauză.

Articolul 25

În cazul în care instituțiile sanitare refuza nejustificat punerea la dispoziție a informațiilor solicitate sau examinarea nemijlocită a persoanei, instituțiile de medicina legală comunică organului judiciar care a dispus efectuarea expertizei punerea în imposibilitate de efectuare a lucrării solicitate.

Secțiunea 4 Constatarea și expertiza medico-legală referitoare la persoane în viața

Articolul 26

Constatarea și expertiza medico-legală referitoare la persoane în viața, efectuate la cererea organelor judiciare, constau în examinari clinice și complementare radiologice, hematologice, serologice, bacteriologice, antropologice, dermatologice, genetice și altele, putând avea ca obiect:

- a) constatarea sexului, virginitatii, capacității sexuale, vârstei, conformatiei sau dezvoltării fizice, precum și a elementelor necesare pentru stabilirea filiației;
- b) constatarea leziunilor traumatice, a infirmitatilor și a starilor de boala consecutive acestora;
- c) constatarea stării obstetricale, cum ar fi sarcina, viduitatea, avortul, nașterea, lehuzia;
- d) evaluarea stării de sănătate, având ca scop stabilirea aptitudinilor unei persoane de a exercita o anumită activitate sau profesie;
- e) constatarea capacității psihice.

Articolul 27

(1) Comisia de expertiza se constituie în mod obligatoriu în cazurile în care legea prevede expres acest lucru, precum și când are ca obiect:

- a) evaluarea capacității psihice a unei persoane, în scopul stabilirii elementelor necesare pentru aprecierea responsabilității penale sau a responsabilității civile;
- b) amânarea sau întreruperea executării pedepsei privative de libertate, din motive medicale;
- c) constatarea starilor morbide care sunt urmarea unor fapte medicale ilicite, a unor deficiente sau a nerespectării normelor tehnice medicale;
- d) investigarea filiației;
- e) evaluarea capacității de muncă;
- f) stabilirea aptitudinilor unei persoane de a exercita o anumită activitate sau profesie, precum conducerea de autovehicule, de aparate de zbor, de portarma în cadrul noilor expertize;
- g) efectuarea unei noi expertize medico-legale.

(2) În cazul efectuării unei noi expertize medico-legale comisia este formată din 3 membri, dintre care cel puțin 2 au un grad profesional egal sau superior medicului legist care a efectuat prima expertiza, iar la grade profesionale egale se va ține seama de gradul didactic universitar.

(3) Pot face parte din comisia de expertiza, la solicitarea acesteia, medici și alți specialiști din diferite domenii biomedicale.

Articolul 28

(1) Expertiza medico-legală psihiatrica se face numai prin examinarea nemijlocită a persoanei, în cadrul unei comisii alcătuite dintr-un medic legist, care este președintele comisiei, și 2 medici psihiatri. Aceste comisii nu se pot organiza la nivelul cabinetelor medico-legale.

(2) Expertizele medico-legale psihiatrice se efectuează la sediul instituțiilor medico-legale, cu următoarele excepții, dacă se efectuează prima expertiza:

a) în cazul bolnavilor psihici cronici, când transportul și examinarea acestora nu se pot face în siguranța deplină, comisia de expertiza medico-legală psihiatrică efectuează examinarea în cadrul spitalelor de psihiatrie sau în cadrul secțiilor de psihiatrie ale spitalelor penitenciare;

b) în cazul persoanelor aflate în arest preventiv comisia de expertiza medico-legală psihiatrică poate efectua examinarea și în cadrul secțiilor de psihiatrie ale spitalelor penitenciare, putând coopta în comisia de expertiza pe medicul șef de secție, dacă este medic primar;

c) în cazul bolnavilor netransportabili, cu suferințe evolutiv letale sau aflați în stare grava în condiții de spitalizare comisia se poate deplasa la patul bolnavului pentru efectuarea expertizei numai în situația în care aceasta lucrare este necesară în vederea încheierii unui act de dispoziție. Asigurarea transportului de la și la sediul instituției medicolegale se face de către familia sau apartinatorii persoanei respective.

(3) Membrii comisiei sunt desemnați după cum urmează:

a) la nivelul institutelor de medicina legală directorul institutului desemnează, prin dispoziție scrisă, un medic legist primar și 2 medici psihiatri specialiști sau primari ce pot fi cooptați și din cadrul spitalelor clinice de psihiatrie, prin propunere nominală și de comun acord cu conducerile unităților sanitare respective, sau al unor unități medicosanitare prestatoare de servicii, acreditate de Ministerul Sănătății, și cu avizul Consiliului superior de medicina legală;

b) la nivelul serviciilor de medicina legală județene medicul șef desemnează, prin dispoziție scrisă, un medic legist primar și 2 medici psihiatri din cadrul secției de psihiatrie a spitalului județean respectiv sau al unor unități medico-sanitare prestatoare de servicii, acreditate de Ministerul Sănătății, cu aprobarea nominală a direcției de sănătate publică județene, cel puțin unul dintre cei 2 psihiatri trebuind să fie medic primar psihiatru.

(4) Expertiza medico-legală psihiatrică se efectuează numai pentru o anumită faptă sau circumstanță, având ca obiective principale stabilirea capacității psihice la momentul comiterii unei fapte prevăzute de legea penală sau al exercitării unui drept, a capacității psihice la momentul examinării și aprecieri asupra pericolozității sociale și necesității instituirii măsurilor de siguranță cu caracter medical.

Articolul 29

În vederea efectuării expertizei psihiatrice se pun la dispoziție comisiei toate documentele din dosar, necesare pentru efectuarea expertizei. În cazul în care expertiza privește persoane minore, dosarul va conține și ancheta socială, precum și datele privind performanța școlară.

Articolul 30

(1) Expertiza medico-legală pentru amânarea sau întreruperea executării pedepsei privative de libertate pe motive medicale se efectuează numai prin examinarea nemijlocită a persoanei de către o comisie.

(2) Comisiile de expertiza sunt alcătuite din:

a) un medic legist, care este președintele comisiei;

b) unul sau mai mulți medici având cel puțin gradul de medic specialist, în funcție de boala de care suferă cel examinat, acest medic urmând să stabilească diagnosticul și indicațiile terapeutice;

c) un medic, reprezentant al rețelei sanitare a direcției penitenciarelor, care, cunoscând posibilitățile de tratament din cadrul rețelei din care face parte, stabilește împreună cu medicul legist unde se poate aplica tratamentul pentru afecțiunea respectivă: în rețeaua sanitară a direcției penitenciarelor sau în rețeaua sanitară a Ministerului Sănătății.

(3) După efectuarea unei noi expertize la Institutul de Medicina Legală "Prof. Dr. Mina Minovici" București, pentru amânarea sau întreruperea executării pedepsei privative de libertate pe motive medicale, nu se mai poate solicita sau efectua o nouă expertiza la alta unitate medico-legală inferioară ierarhic.

Articolul 31

(1) Expertiza medico-legală a filiației, în vederea cercetării paternității, se efectuează la cererea instanțelor judecătorești sau la cererea persoanelor interesate, în cadrul institutelor de medicina legală, conform competenței teritoriale și normelor metodologice stabilite de Consiliul superior de medicina legală, de către o comisie alcătuită dintr-un medic legist, care este președintele comisiei, și 2 medici sau biologi specialiști în serologie medico-legală.

(2) Expertiza filiației parcurge mai multe etape succesive, și anume: serologica, HLA, ADN.

(3) Pe parcursul cercetării paternității se pot efectua, succesiv sau concomitent cu etapele prevăzute la alin. (2), expertize privind perioada de concepție, evaluarea capacității de procreare, precum și, după ce copilul a împlinit vârsta de 3 ani, expertiza antropologică.

Articolul 32

Expertiza medico-legală a capacității de muncă se face de către o comisie care este formată dintr-un medic legist, care este președintele comisiei, un medic specialist, în funcție de afecțiunile cercetate, și un medic specialist în expertiza medicală a capacității de muncă.

Articolul 33

(1) În vederea efectuării expertizei medicolegale pentru a stabili intoxicația etilică, recoltarea sângelui necesar pentru determinarea alcoolemiei se face în cadrul instituțiilor de medicină legală sau, dacă acest lucru nu este posibil, în alte unități sanitare de la toate persoanele aduse de organele competente, cu respectarea normelor metodologice privind recoltarea probelor de sânge în vederea stabilirii intoxicației etilice.

(2) Calculul retroactiv al alcoolemiei oferă valori teoretice aproximative.

(3) Calculul retroactiv al alcoolemiei se efectuează numai în institutele de medicină legală de către o comisie formată dintr-un medic legist primar și un farmacist sau toxicolog primar, care lucrează în cadrul laboratorului de toxicologie medico-legală al institutului respectiv, ambii având statutul de expert.

(4) Expertiza de recalculare a alcoolemiei se efectuează numai în cazurile în care s-au recoltat două probe de sânge la un interval de o ora între ele, precum și, în mod excepțional, în cazul persoanelor aflate în stare clinică gravă: coma, soc traumatic și/sau hemoragic, intervenții chirurgicale de urgență, dovedite prin documente medicale și de la care nu s-a putut preleva a doua probă de sânge. Calculul retroactiv al alcoolemiei nu poate fi efectuat numai pe baza declarațiilor existente la dosar.

(5) O expertiză privind calculul retroactiv al alcoolemiei se efectuează pentru o singură variantă de consum.

(6) În același caz, pentru variante diferite de consum, expertiza se efectuează numai la solicitarea organelor de urmărire penală sau a instanțelor de judecată după cum urmează: de cel mult două ori, la solicitarea organelor de poliție; a treia oară, numai la solicitarea parchetului; ori de câte ori solicită instanța de judecată.

Secțiunea 5 Constatarea și expertiza medico-legală pe cadavre

Articolul 34

(1) Constatarea și expertiza medico-legală pe cadavru implică:

a) examinări la locul unde s-a găsit cadavrul sau în alte locuri, pentru constatarea indiciilor privind cauza morții și circumstanțele ei;

b) examinarea exterioară a cadavrului și autopsia, inclusiv exhumarea, după caz;

c) examinări complementare de laborator, cum ar fi cele histopatologice, bacteriologice, toxicologice, hematologice, serologice, biocriminalistice.

(2) Autopsia medico-legală a cadavrului se efectuează la solicitarea organelor judiciare, numai de către medicul legist, fiind obligatorie în următoarele cazuri:

1. moarte violentă, chiar și atunci când există o anumită perioadă între evenimentele cauzale și deces;

2. cauza morții nu este cunoscută;

3. cauza morții este suspectă. Un deces este considerat moarte suspectă în următoarele situații:

a) moarte subită;

b) decesul unei persoane a cărei sănătate, prin natura serviciului, este verificată periodic din punct de vedere medical;

c) deces care survine în timpul unei misiuni de serviciu, în incinta unei întreprinderi sau instituții;

d) deces care survine în custodie, precum moartea persoanelor aflate în detenție sau private de libertate, decese în spitalele psihiatrice, decese în spitale penitenciare, în închisoare sau în arestul poliției, moartea asociată cu activitățile poliției sau ale armatei în cazul în care decesul survine în cursul manifestațiilor publice sau orice deces care ridică suspiciunea nerespectării drepturilor omului, cum este suspiciunea de tortură sau oricare altă formă de tratament violent sau inuman;

e) multiple decese repetate în serie sau concomitent;

f) cadavre neidentificate sau scheletizate;

g) decese survenite în locuri publice sau izolate;

h) moartea este pusă în legătură cu o deficiență în acordarea asistenței medicale sau în

aplicarea măsurilor de profilaxie ori de protecție a muncii;

i) decesul pacientului a survenit în timpul sau la scurt timp după o intervenție diagnostică sau terapeutică medicochirurgicală.

(3) Autopsia cadavrului, respectiv a părților de cadavru sau a pieselor scheletice, se efectuează numai în cazul în care organele judiciare pun la dispoziție medicului legist:

a) ordonanța procurorului sau încheierea instanței de efectuare a autopsiei, care conține obiectivele acesteia;

b) procesul-verbal de cercetare la fața locului;

c) copia de pe foaia de observație clinică completă, în cazul persoanelor decedate în cursul spitalizării.

Articolul 35

(1) Autopsia cadavrului se efectuează numai de către un medic legist, la morga serviciului de medicină legală sau a spitalului în a cărui rază teritorială s-a produs moartea sau a fost găsit cadavrul.

(2) În mod excepțional, dacă nu există o astfel de morgă și nici posibilitatea transportării cadavrului la morgă cea mai apropiată, cu acordul medicului legist, autopsia se poate efectua acolo unde se afla cadavrul sau într-un loc anume ales pentru aceasta.

Articolul 36

(1) Transportul cadavrelor care urmează să fie autopsiate se asigură, de la locul faptei până la morgă, cu vehicule special amenajate, aflate în dotarea unităților medico-legale, sau cu alte mijloace speciale.

(2) Organele de urmărire penală întocmesc dosarul de identificare a cadavrului, în care se include și rezultatul autopsiei, după cum urmează:

a) în toate cazurile se asigură identificarea cadavrului prin aplicarea unei bratari de identificare la mână dreaptă, pe care să figureze data, datele de identificare și persoana sau autoritatea care a consemnat datele;

b) aplicarea bratarilor de identificare este asigurată de unitățile sanitare, de lucrătorii de poliție sau de medicii legisti, după caz;

c) bratară de identificare nu poate fi înlăturată nici cu ocazia inhumării; în cazul în care se impune corectarea datelor de identitate, aceasta se face prin aplicarea unei alte bratari, fără îndepărtarea bratarilor, respectiv a bratarilor, deja aplicate;

d) transportarea cadavrelor fără bratară de identificare nu este permisă.

(3) Cadavrele se transportă în huse de plastic închise, indiferent de distanță, astfel:

a) în cazul cadavrelor în stare avansată de putrefacție se folosesc huse de transport impermeabile;

b) în cazul deceselor determinate de boli infecto-contagioase, a căror declarare este obligatorie, se folosesc huse de transport impermeabile și închise ermetic.

Articolul 37

(1) Exhumarea cadavrelor în vederea expertizelor medico-legale se face numai la solicitarea scrisă a organelor judiciare.

(2) Examinarea cadavrului deja autopsiat se face de către o comisie de experți care au un grad profesional mai mare decât cel al expertului care a efectuat prima expertiză.

(3) Examinarea cadavrului exhumat și autopsia se fac fie la locul unde se afla cadavrul, fie la o prosectură din apropiere.

Articolul 38

(1) Medicul legist este asistat la efectuarea autopsiei de personal sanitar mediu sau auxiliar. Autopsia trebuie să fie completă, fără a se omite vreun segment, țesut sau organ.

(2) Nu se pot formula concluzii medico-legale privind cauza și împrejurările morții numai pe baza unor examene externe sau interne parțiale.

(3) Pentru atestarea leziunilor traumatiche externe, respectiv interne, se pot efectua fotografii.

(4) Medicul legist nu poate elibera certificat de deces fără efectuarea autopsiei medico-legale, cu excepția cazurilor în care decesul a intervenit ca urmare a catastrofelor.

Articolul 39

Materialele biologice, cum ar fi: organe, sânge, umori, conținut gastro-intestinal, secreții, precum și corpurile delictuale care au astfel de urme biologice se transportă la institutele de

medicina legală împreună cu documentația corespunzătoare.

Articolul 40

(1) Cadavrele autopsiate se imbalsamează la instituțiile de medicina legală și la prosecturile spitalelor, potrivit instrucțiunilor Ministerului Sănătății, după eliberarea certificatului constatator de deces, de către persoanele competente.

(2) Imbalsamarile și alte servicii funerare pot fi realizate și de către persoanele fizice sau juridice, în condițiile legii, cu avizul institutelor de medicina legală.

Articolul 41

Inhumarea persoanelor fără reprezentanți legali sau fără identitate se face prin grija primăriilor, cu informarea prealabilă a organelor de poliție.

Articolul 42

Autopsiile, respectiv măsurile privind acestea, se realizează cu respectarea eticii medicale și a demnității persoanei decedate.

Articolul 43

Regulamentul privind efectuarea autopsiilor medico-legale se elaborează de către Consiliul superior de medicina legală cu respectarea Recomandării nr. R (99)-3/2.02.1999 a Comitetului de miniștri al Consiliului Europei privind armonizarea regulilor autopsiei medico-legale pentru statele membre și se aproba prin ordin al ministrului sănătății.

Articolul 44

(1) Conducerea unităților sanitare are obligația de a sesiza în primele 24 de ore organele de urmărire penală cu privire la decesele care au survenit în unitatea sanitară, în condițiile prevăzute de prezentul ordin. În aceste cazuri nu se eliberează certificat medical constatator al decesului.

(2) În cazurile prevăzute la alin. (1) cadavrul se va pune la dispoziție instituțiilor medico-legale, în vederea efectuării autopsiei, în cel mult 24 de ore de la sesizarea organelor de urmărire penală.

Articolul 45

(1) Decesul unei persoane sau al unui nou-născut, indiferent de cauza morții, poate fi constatat numai de către un medic care are dreptul de libera practică.

(2) Certificatul de deces se eliberează numai după apariția semnelor de moarte reală și numai după trecerea a 24 de ore de la deces.

(3) Eliberarea certificatului de deces nu se poate face fără examinarea externă a cadavrului de către medic. În cazul constatării, cu această ocazie, a unor situații prevăzute la art. 34 alin. (2) medicul are obligația să refuze eliberarea certificatului de deces și să solicite organelor judiciare o autopsie pentru elucidarea cauzei morții.

Articolul 46

În cazul în care medicul anatomopatolog al unei instituții sanitare efectuează o autopsie și constată cu această ocazie existența unor situații prevăzute la art. 34 alin. (2), oprește lucrarea începută și anunță organul judiciar competent.

Articolul 47

În cazurile prevăzute la art. 44 alin. (1), la art. 45 alin. (3) și la art. 46 certificatul medical constatator al decesului va fi eliberat numai de un medic legist, după efectuarea autopsiei medico-legale.

Articolul 48

În vederea efectuării examinării medicolegale, precum și a autopsiei, cadavrul se pune la dispoziție expertului pentru un termen ce nu poate depăși 72 de ore.

Secțiunea 6 Noua expertiza medico-legală

Articolul 49

(1) O noua expertiza medico-legală se efectuează de către o comisie de experți, indiferent dacă prima expertiza a fost efectuată de un singur medic legist sau de mai mulți medici legisti ori de o comisie. Raportul noii expertize se elaborează pe baza constatărilor directe ale comisiei și pe baza materialului necesar din dosarul cauzei.

(2) Comisia de expertiza medico-legală se instituie și se compune din cel puțin 2 experți cu un grad profesional egal sau superior expertului sau experților care au efectuat expertiza anterioară, iar la grade profesionale egale se vor utiliza grade didactice superioare. Gradele profesionale, în ordine crescătoare, sunt: medic specialist, medic primar, doctor în medicina. Gradele didactice, în ordine crescătoare, sunt: preparator universitar, asistent universitar, șef de lucrări, conferențiar universitar, profesor universitar.

(3) Noua expertiza medico-legală consta în reluarea sau/și refacerea investigațiilor medico-legale în cazul în care se constata deficiente, omisiuni sau/și aspecte contradictorii la expertizele precedente. Concluziile unei noi expertize se redactează pe baza constatărilor sau expertizelor medico-legale anterioare, a probelor din dosarul cauzei, a aspectelor specifice spetei, a probelor noi, incluse în dosarul cauzei, precum și a obiectiilor formulate de organele judiciare.
